

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Художньо-промислова освіта Прикарпаття»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3
від «1» грудня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023р.

1. 1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Художньо-промислова освіта Прикарпаття
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон Викладача	097 90 600 73
E-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	офлайн/онлайн
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Для усестороннього розвитку художника-педагога важливим є набуття знань із художньо-промислової освіти. Відповідний теоретичний курс покликаний допомогти майбутнім педагогам опанувати історичний досвід, методику навчання і функціонування подібних навчальних закладів та окреслити шляхи творчого розвитку дітей засобами образотворчого мистецтва. Оскільки окремі знання з дисципліни здобувачі освіти отримують при вивченні історії мистецтва, тому програмою передбачено поглиблене вивчення художньої освіти. В такому аспекті дисципліна становить зацікавлення для майбутніх фахівців, які вже володіють певними знаннями галузі. Лекційний матеріал допоможе поглиблено отримувати знання необхідні при вивченні методики навчання та практичної діяльності; розширить межі творчих зацікавлень та вподобань; сприятиме розумінню художньо-промислової освіти. Предметом вивчення дисципліни є всебічний аналіз історичних, мистецьких процесів, які впливали на розвиток художнього ремесла, стилістику виробів тощо. Окреслене коло питань з курсу художньо-промислової освіти сприятиме поглибленому розумінню усіх аспектів діяльності шкіл, окремих митців, які спричинилися до розвитку художньо-промислового шкільництва.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Основна мета запропонованого курсу є аналіз та вивчення змісту, форм та методів - методичного і практичного досвіду роботи відомих навчальних закладів, їх значення у справі розвитку художнього ремесла, навчання та виховання молоді. Напрацьований науковий і теоретичний матеріал має важливе значення для сучасної фахової освіти.</p> <p>Основними завданнями курсу є висвітлення історичних, мистецьких аспектів, форм і методів викладання, обґрунтування умов розвитку художньо-промислової освіти краю, її вплив на середні школи, роль видатних педагогів у цьому процесі.</p> <p>Завдяки лекціям студенти у повному обсязі ознайомлюються з економічними, політичними, культурно-освітніми умовами розвитку художньо-промислової освіти Галичини; внеском прикарпатських художників-педагогів у розвиток освіти краю тощо. Напрацьований науковий і теоретичний матеріал має важливе значення для сучасної фахової освіти шкільництва.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти мають:</p> <p>знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - актуальні питання художньої освіти та історію методів навчання малюнку в Україні і за кордоном з давніх часів; - особливості викладання художніх дисциплін у мистецьких академіях та інших типах навчальних закладів художньо-промислової освіти: професійну, мистецьку, методичну діяльність деревообробних, гончарних, ковальських, ткацьких, кравецьких, кошикарських школах; - основну літературу за фахом; - засвоїти основні поняття й терміни; - біографії та творчу діяльність видатних митців. <p>вміти :</p>	

- порівнювати та аналізувати освітні програми, мистецькі твори, явища і події;
- визначати стилістику та характерні ознаки виробів різних шкіл;
- проводити дослідження з методики використання форм, методів і прийомів навчання;
- застосовувати освітні методики викладання в сучасних умовах;
- використовувати власні знання набуті у процесі практичної роботи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі образотворчої та освітньої діяльності, які вимагають достатнього інтелектуального потенціалу, а також поглибленого рівня знань та вмінь інноваційного характеру.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

ЗК 7. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті зобов'язання.

Фахові компетентності

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 7. Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.

ФК 8. Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).

ФК 9. Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

ФК 10. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.

ФК 11. Здатність до виявлення творчих здібностей дитини, засобами діагностики навчальних та художньо-творчих досягнень учнів та прогнозування їх особистісного розвитку.

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

ПРН 6. формування художньої компетентності школяра: знання, уміння, досвід, особистісні якості для успішної художньої діяльності усвідомлюючи відповідальність за її результати.

ПРН 9. розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

ПРН 10. Уміння застосувати у професійній діяльності фундаментальні знання з комп'ютерних технологій.

ПРН 14. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практична робота	12
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції ї	практичні	сам. роб.
Тема 1. Передумови становлення художньо-промислової освіти.	2		4
Тема 2. Мистецько-освітній рух у провідних західно-європейських країнах	2		4
Тема 3. Роль мистецьких родин у розвитку ремесел та виникненні художньо-промислових шкіл.	2		4
Тема 4. Роль музеїв у створенні та функціонуванні промислових шкіл	2		4
Тема 5. Методологія мистецької освіти та творча спадщина кінця XIX – середини XX ст.		2	4
Тема 6. Львівська художньо-промислова школа та її надбання	2		4
Тема 7. Рисунок як основа мистецького вишколу: розвиток методик викладання.		2	6
Тема 8. Школи деревного промислу та їх імениті випускники (Коломийська, Станіславська, Яворівська).	2		4
Тема 9. Фахові школи другої половини XX ст.		2	4
Тема 10. Косівський мистецько-освітній осередок.	2	2	6

Тема 11. Мистецька та реміснична освіта на Буковині і Закарпатті (Ясинівська, Вижницька школи).	2		4
Тема 12. Художньо-промислова освіта у роки II світової війни та поза Батьківщиною.		2	4
Тема 13. Школи гончарські, ковальські, ткацькі і кошикарські та їх роль у розвитку художнього ремесла.	2		4
Тема 14. Художньо-промислова і реміснична освіта як чинник навчання і виховання молоді.		2	4

6. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	0
Практична робота	30
Самостійна робота	20
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Ресурсне забезпечення

Основна література:

1. Гнатюк М. В. Художнє дерево в інтер'єрі народного житла: монографія. Івано-Франківськ: Плай, 2000. 146 с.
2. Гнатюк М. В. Народне мистецтво і дизайн на виставках у Галичині // *Вісник Прикарпат. ун.-ту. Мистецтвознавство. Вип. III*. Івано-Франківськ: «Плай», 2001. С.65-69.
3. Гнатюк М. В. Яворівська іграшка і скриня: історія розвитку та художні особливості // *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. Вип. XXVIII-XXIX*. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. від. ЦІТ ПНУ, 2009. С.21-27.
4. Гнатюк М. В., Грепиняк М. І. Народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець XIX – початок XXI ст.): Майстри, школи, музеї. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ, 2010. 325 с.
5. Гнатюк М. В. Фахові школи в професійному зростанні скульптора Григорія Крука / *Вісник ПНУ. Мистецтвознавство*. 2012. Вип. 24-25. С. 136-145.
6. Гнатюк М. В. Народне декоративно-прикладне мистецтво і ландшафт Гуцульщини та Покуття як джерело художньої творчості, розвитку і виховання учнів. *Матеріали II Міжн. спільної українсько-американської наук.-практ. конференції: Карпати-Аппалачі: формування особистості в контексті сталого розвитку гірських регіонів*. Івано-Франківськ, 2013. С.139-142.
7. Гнатюк М. В. Народні художні промисли і ремесла Гуцульщини і Покуття: традиції, майстри, школи, їх вплив на розвиток етнодизайну Галичини / *Матеріали наук.-практичної конференції «Мистецтво у нелінійному просторі»*. Тернопіль, 25 жовтня 2018 р. // *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2018. С.336-344.
8. Гнатюк М. В. Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект: Збірник наук. праць* / [упор.: Л. В. Сліпчишин]. Львів: СПОЛОМ, 2019. С.6-18.
9. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: словник-довідник. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. 216 с.
10. Станкевич М. Є. Художнє дерево в українському мистецтві. 2002. 480 с.
11. Тимків Б. М., Кавас К. М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Кн. I-II. Львів: Світ, 1995, 1996.
12. Тимків Б. М. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2010. 312 с., іл.
13. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст.: структурування, методологія, художні позиції. Львів: Українські технології, 2005. 528с., 743 іл.

Додаткова література:

1. Волинська О. Художня освіта в Галичині: історія та педагогічні пошуки. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка*. Івано-Франківськ: Плай, 2002. Вип. VII. С. 131-136.
2. Волинська О. Художньо-освітня діяльність Михайла Зорія. Педагогіка і психологія професійної освіти. *Науково-методичний журнал*. Львів: 2001. № 1. С. 194-202.
3. Шмагало Р. Т. Словник митців-педагогів України та з України у світі (1850 – 1950-і рр.). Львів: Українські технології, 2002. 144 с., 176 іл.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну